צריכי דאי מהתם א] הוה אמינא [לחולין] (להדיוט) אבל ב] לגבוה אימא לא נפסדינהו לכולהו ואי מהכא הוה אמינא ג] הני מילי קדשים דמאים אבל חולין דלא מאים אימא איסורי הנאה ליבטלי ברובא צריכא. ד] וניבטלו ברובא וכי תימא חשיבי ולא בטלי הניחא למאן דאמר כל שדרכו לימנות שנינו ה] אלא למאן דאמר את שדרכו לימנות שנינו מאי איכא למימר *דתנן *מי שהיו לו חבילי תילתן של כלאי הכרם ידלקו

צריכי דאי מהתם הוה אמינא הני מילי חולין · אבל קדשים אימא ליעביד להו תקנתא דליבטיל איסורי הנאה ברובא ונימא יקרבו כי היכי דלא נפסדינהו לגמרי לכולהו ו] : **ופרכינן וניבטיל ברובא** · דהא כתיב "אחרי רבים להטות" : **וכי תימא חשיבי** · הואיל ודרכן למנות : **כל שדרכו למנות** · שיש בני אדם המקפידין במניינם ז] ומוכרין במניינם שנינו דלא בטלי *בסמוך בהך משנה דחבילי תילתן ספיר דהא ח] [בהמות] נמי הרבה בני אדם המקפידין עליהן ומוכרין אותן במנין ואע"פ שיש בני אדם שאין מקפידין כל כך ומוסיפין יתירה או מוכרין העדר יחד : **אלא למ"ד את שדרכו למנות** · שדרכו מיוחד לכך שאין לך אדם דמוסיף עליהן יתירה ללוקח ולא מוכר בלא מנין הני אין דרכן מיוחד למנין שיש המוסיפין ט] יתירה או מוכרין העדר בלא מנין : **תילתן** · מין תבלין *וחבילין חשוב מאחד שאף טעם העץ שוה לפרי ובלע"ז פיוגר"י :

וליבטלו ברובא · דמטעם בריה אין לומר דלא בטיל דאע"ג דאבר מן החי חשיב בריה (חולין קב:) איסור תערובת דהכא לאו משום אבר מן החי אלא שלא ישחוט ויאכל משום חטאת המתה ושור הנסקל וכי שחיט ליה אזיל ליה איסור אבר מן החי ואיסור חטאת המתה ושור הנסקל אפי' שלם לא חשיב בריה כמו נבילה וחלב ודם דלא הוי בריה ועוף טהור קטן שלם אם אין בו כזית בשר אין לוקה עליו משום נבילה דלא חשיב בריה דעוף טמא ודאי חשיב בריה דכשאסרו הכתוב אסרו בין גדול בין קטן אע"ג דלית ביה כזית אלא כל שהוא בעלמא וכן גיד הנשה חשיב ליה בריה בפ' גיד הנשה (שם ק.) דכי אמר רחמנא לא תאכל גיד אפילו כל שהוא וכן אבר מן החי חשיב בריה *דטעמא דבריה משום דהוי כאילו פירש בין גדול ובין קטן כדמוכח פ"ג דשבועות (דף כא:) י] דאמר וכי היכן מצינו באוכל כל שהוא שהוא חייב כו' ופריך והרי מפרש ומשני מפרש נמי כבריה דמי והא דאמר בפ' אלו הן הלוקין (מכות יז:) דקאמר ר"ש אף חטה כברייתה ורבנן ברייה נשמה חשיבא חטה לא חשיבא דמשמע שהדבר תלוי בנשמה והאיכא גיד הנשה רבנן לדבריו דרבי שמעון קאמרי ליה לדידן טבל לאו בריה הוא דלא דמי למפרש אלא לדידך דמדמית חטה לנמלה לא דמי דנמלה ברייה נשמה וחשיבא ואע"ג דרבנן גופייהו לא חיישי בהאי טעמא קאמרי ליה הכי וכהאי גוונא אשכחן לקמן בפירקין (דף עז:) דאמרינן באברי בעלי מומין רבי אליעזר אומר יעלו וחכ"א לא יעלו ומפרש טעמא דרבי אליעזר משום דכתיב מום בם הוא דלא ירצו הא ע"י תערובות ירצו והא דקתני רואה אני את בשר בעל מום כאילו הוא עצים לדבריהם דרבנן קאמר להו אע"ג דרבי אליעזר גופיה לא חייש להאי טעמא דעצים*:

אלא למאן דאמר את שדרכו לימנות שנינו מאי איכא למימר · תימה מי גרע שור גדול מאת שדרכו למנות הא אפילו חתיכה בעלמא חשיבא את שדרכו למנות משום דחשובה להתכבד בפני האורחים [כדאמרינן] בפ' גיד הנשה (חולין ק:) וכל הנך י' דברים דחשיבי את שדרכו לכאורה בכולהו לא חשיב כשור הגדול ועוד דבפ' בתרא דע"ז (דף עד:) חשיב שור הנסקל ואמרי' התם האי תנא תרתי אית ליה דבר שבמנין ואיסור הנאה ולא פריך יא] הניחא למאן דאמר כל שדרכו כו' כדפריך הכא ובבילה פ' קמא (דף ג:) ובפ' גיד הנשה (חולין ק.) שמע מינה דלכל הפחות חשיב את שדרכו ועוד מדפריך התם דניתני הגוזי פרך ורימוני באדן ולא פריך מחבילי תלתן משמע דחשיב כששה דברים ונראה לפרש דמשום חטאות המתות פריך הכא למאן דאמר את שדרכו דמשמע אפי' חטאת העוף כדתניא במס' קינים (פ"ב מ"ג) או שפרח מבין המתות ימותו כולן ואע"ג דקתני במתני' זבחים ועוף לאו בכלל זבח הוא מכל מקום מדקתני כל הזבחים משמע אפי' עוף בכלל וא"ת כיון דהני דע"ז כששה דברים חשיבי אם כן יין נסך דקתני התם היינו חביות סתומות והא תנא ליה גבי ששה דברים ולא הוה ליה למיתנייה כי היכי דלא חשיב ככרות של בעל הבית משום דתנא ליה גבי ששה דברים כדמפרש התם ושמא החמירו ביין נסך לאסור אפי' חביות פתוחות משום דחמירא עבודת כוכבים משאר איסורין דמטמאה ותופסת דמיה ועוד נראה דאיצטריך למיתני חביות סתומות משום יב] דיין נסך נפקא לן מדברי קבלה ולא כתיבא איסורה באורייתא ומשמע דהאי כשתם ייגם דרבנן וס"ד דבטל ועוד אשכחן איסור עבודת כוכבים דקיל לרבי אליעזר דאמר יש פדיון לעבודת כוכבים מה שאין כן בשאר איסורים יג] והשתא אפרש כל הנהו דע"ז היכי חשיבי כששה דברים יין נסך משכחת לה בחביות סתומות עבודת כוכבים בטבעות וכוסות דחשיבי ועורות לבובין כשעשה ממנו כלי נאה אי נמי עבודת כוכבים משום דחשיבא לעובדיה וכן עורות לבובין ואי נמי כדמפרש בירושלמי יין נסך ועבודת כוכבים ועורות לבובים על שם לא ידבק בידך מאומה מן החרם ואיירי אפילו בחביות פתוחות ושמא לא הביא פסוק זה בירושלמי אלא למימרא דמיניה ילפינן איסורי הנאה בהני תלת וציפורי מצורע מיירי בציפור דרור גדולים וחשיבי שער נזיר בציפרתא כדאי' בסוף תמורה (דף לד:) שעשה טורת ציפור יד] *כבגד מעשה רוקם משער נזיר ויש עוד אחרים משער היתר ופטר חמור ובשר בחלב ועגלה ערופה וחולין שנשחטו בעזרה בחתיכות הראויות להתכבד דעדיפי מאת שדרכו וחשיבי כאגוזי פרך ואע"ג דאיסורי הנאה נינהו חשיב ראוי להתכבד כיון דאי היתה בטילה היתה ראויה להתכבד הלכך לא בטלה והא דאמרי' בסוף הערל (יבמות פא:) דחתיכה של חטאת טמאה במאה של חטאת טהורה תעלה התם אפי' תתבטל לא חשיב ראוי להתכבד בפני אורחים כהנים דאין מחזיקין טובה זה לזה שכולן שוין דכתיב (ויקרא ז) לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו אבל של חטאת בשל חולין *קאמר התם דלא תעלה דלאו דוקא טהורה בשל חולין דהוא הדין טמאה בשל חולין ובקונטרס פירש ביבמות דטמאה בטהורות תעלה משום דלהפסד מרובה חששו אבל טהורה בשל חולין הפסד מועט דחזיא לכהנים וזו תימה דכמה איסורי הנאה לא בטלי ולא חיישינן וא"ת אמאי לא חשיב במסכת ע"ז פרוסה של לחם הפנים וחתיכה של חטאת טמאה וחתיכה של קדשים שמתו וי"ל דבקדשים לא קמיירי ומיהו הוה מצי למתני אברי שעיר המשתלח למאן דאסר ביומא (דף סז.) וחתיכה של עיר הנדחת ושער של מת דאסרינן בפ"ק דערכין (דף ז:) וקצת קשה מירושלמי לפי מה שפירשתי דהנהו דע"ז עדיפי מאת שדרכו דמשמע התם דלא הוו אלא י' דברים את שדרכו והכי איתא התם בפ"ב דמסכת ערלה דר' יוחנן ור"ל איתפלגון חד אמר י' דברים מקדשין דברי רבי מאיר פי' י' דברים השנויים במשנה שכולם את שדרכו טו] *ואחרים אמרו כל הדברים מקדשין דברי רבי מאיר פי' דכל שדרכו למנות שנינו טז] (*ובר) דאותם י' דברים דקאמר רבי יוחנן היינו אותם ששה דברים דקאמרי רבנן וחבילי תלתן הרי ז' ובגד שלבעו בקליפי ערלה ונתערב באחרים ואורג מלא הסיט בקליפי ערלה וארגו בבגד ואינו יודע איזהו דבתרווייהו תנן התם כולן ידלקו דברי ר' מאיר ובגד וסיט *תרי מילי חשיבי וסיט חשיב את שדרכו כדאמר התם בירושלמי ואורג מלא הסיט מלמר הבכור בבגד דקתני התם ידלק הבגד קאמר עלה *בגמ' דאית תנא דתני במשנה דברי ר"מ ואית דלא תני דברי ר"מ מאן דתני דברי רבי מאיר אית ליה י' דברים מקדשים פי' שזו היא העשירית ומאן דלא תני דברי ר"מ מנא ליה י' דברים מקדשין פי' אותן עשרה דברים שאמר ר' יוחנן דמקדשי לר"מ דהוו את שדרכו היכן הם ומשני ר"מ כר"ע שמוסיף אף ככרות של בעל הבית והשתא מאי קא קשיא ליה הא איכא כל הנהו דע"ז דמיקדשי אפי' לרבנן וכ"ש לר"מ ועוד דאמר בפ"ג דבכורות (דף כה:) דגיזי בכור בעל מום שנתערבו בגיזי חולין אוסרין בכל שהן א"כ הוו את שדרכו לר' יוחנן ושמא לא מיירי בירושלמי אלא באותם דברים השנויים במסכת ערלה באותה משנה אבל אכתי איכא טובא וביבמות הארכתי יותר:

***נתערבו** באחרות ואחרות באחרות · ר"ת ל"ג בשום מקום ואחרות באחרות בהך משנה ששנויה בסוף מסכת ערלה ובההיא דמסכת ע"ז בסוף פרק כל הצלמים גבי אפה בו את הפת כו' וגבי בגד שלבעו בקליפי ערלה ובכמה מקומות כיוצא באלו מדפריך לקמן (דף עד:) על שמואל דאסר ספק ספיקא בעבודת כוכבים מברייתא שמתרת *דלא משכח דקתני כשמואל אלא רבי יהודה שאוסר אפילו בשאר איסורין ספק ספיקא כגון רמוני בדן ושמואל סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא ואי הוה גרסינן הכא ובמסכת ע"ז ואחרות באחרות הוה ליה לאיתויי ראייה לשמואל מהנך משניות ולא היה דוחק להביא מברייתא דרבי יהודה ועוד יש לדקדק מגופה דמתניתין דהתם במסכת ערלה (פ"ג) גבי בגד שלבעו בקליפי ערלה וגבי תבשיל שבשלו בקליפי ערלה והך דחבילי תלתן קתני נתערבו באחרים וגבי אורג מלא הסיט בקליפי ערלה וארגו בבגד ואינו יודע איזהו וגבי אורג מלא הסיט מלמר בכור בבגד לא קתני נתערבו באחרים והיינו טעמא משום דאם נתערב בשאר בגדים יכול להסיר מכל אחד מלא הסיט ומישתרי מטעם ספק

כדמשמע בסמוך נ"ק

נ"ל אע"ג דאיסורי הנאה נ"ק

חולין ק.

וחבילין מאחד שאף נ"ק

א טעם בילה ג: יבמות פא: לסוגיא- ערלה פ"ג מ"ו
עיקר השאלה- בתוך הסוגיא הגמ' מבואר ר' יוחנן ור"ל שהם ב' לדות אלו והמשנה
אחרי הסוגיא ר' פפא וכו' ר' אשי שמסבירים למה מתניתנו בלדה שאין ביטול

נ"ל וחד אמר כל הדברים כו' נ"ק

בירושלמי נ"ק

שייך לע"ב

נ"ל ולא נ"ק

גועא (זב יג:)
וניבטלו ברובא
למה לא אמרינן במתניתנו דהאיסור בטל ברוב
תת נושא
ב' לדות בר' מאיר צא"ב
מתי אמרינן דאיסור אינו בטל
א) כל שדרכו למנות
ב) את שדרכו למנות

נ"א דטעמא דבריה כוי משום דהוי כאילו פירש הכתוב שלא תאכל בין גדול ובין קטן כו' שהוא חייב כו' ופריך והרי מפרש פירוש שאמר שבועה שלא אוכל כל שהוא ומשני כו' נ"ק

[וע"ע תוס' חולין נו. ד"ה מאי טעמא]

[בבגד נ"ק וכ"ה בש"ין]

דקאמר כו' דלאו דוקא נ"ק

נ"ל ומסתברא נ"ק

נ"ל נ"ק תרי מילי חשיבי סדי ט' ואורג מלא הסיט כו'

רש"י כת"י

צריכא' ס"א דאי מהתם הו"א ה"מ חולין אבל קדשים אימא לעביד להו תקנתא דליבטל איסורא ברובא דהא מדאורייתא כל איסור ברובא בטיל וירעו כו' כי היכי דלא נפסדינהו לגמרי : ה"ג ואי מהכא הו"א לגבוה דמאים אבל להדיוט אימא לא' כלומר אבל מידי דהדיוט כגון חולין דקילא אימא ניבטל ברובא :

* * *

שיטה מקובצת

א] הוה אמינא ה"מ [לחולין] (תיבת להדיוט נמחק) דליכא פסידא כלומר דלא חיישינן לפסידא דחולין הואיל דליכא הפסידא דהקדש אבל לגבוה דאיכא הפסידא דהקדש אימא לא כלומר ליבטלו משום הפסידא דקדשים וא"ת אכתי [איך] הוה אמרי' ליבטלו להו דהא שמעינן ליה מההיא דתמורה דקתני אוסרין בכל שהוא שאין מועיל ליקרב וא"כ מאי קמ"ל מתני' דהכא אי לענין איסור דהדיוט מההיא דעבודה זרה שמעינן לה ואי משום איסורא דקדשים מההיא דתמורה שמעינן לה וי"ל כדפ"ה דה"ק אימא לא נפסדינהו לכולהו ולעולם לא יקרבו אלא נעשה תקנה לבטל ברוב להתקין איסור דהדיוט ומתוך כך יומתין להדיוט וימכרו כשתומטו ויביא אחרים לקרבן בדמיהן ויהיו מותרים ליסכר להדיוט וע"י כך יהיו דמיהן לגבוה ולא יפסיד ההקדש ומיהו איסור דגבי גבוה אין לו ביטול ולא יקרבו אלא ימכרו להדיוט כדפי' קמ"ל דימותו ואין להן תקנה: ב] ס"י לקדשים אימא תיבת לגבוה נמחק : ג] הוה אמינא' גירסת ס"י הני דאיסורי הנאה נינהו אבל הנך דלאו איסורי הנאה נינהו אימא לא ואי מהכא הו"א ה"מ קדשים דמאיסא אבל להדיוט אימא אפילו איסורי הנאה ליבטלו ברובא צריכא ומתיבת ה"מ עד תיבת וניבטלו נמחק : ד] וניבטלו ברובא · וא"ת והא בריה היא וקי"ל דבריה אינה בטילה מידי דהוי אגיד הנשה ועוף טמא ודג טמא דלא בטיל וי"ל דלא קרינן בריה אלא היכא שהאיסור עליו משעת ברייתו כגון גיד הנשה ועוף טמא ודג טמא דמשעת ברייתן הן נאסרין ולכך בריה הן ולא בטילי אבל הכא גבי שור הנסקל דהאיסור בא עליו אחר ברייתו לא קרינן ליה בריה ולא נהירא שהרי ערלה בטילה באחד ומאתים והוי בריה שהרי האיסור עליה משעת ברייתה לכך נראה דאע"ג דבעלי חיים נינהו מ"מ לא חשיב בריה משום דגבי בריה בעינן ששמו עליו מבריותו ואינו משתנה לעולם אף לאחר מיתה כגון חתיכה דעוף טמא אפילו לאחר מיתה אומרים תן לי חתיכת בשר וכיון דשם בשר עליו אף לאחר מיתה (היינו) [הוי] בריה וכן חתיכת דג טמא וכן גיד שמו גיד בין מחיים בין לאחר מיתה וכן שרץ נמי שמו עליו לאחר מיתה אבל הכא בבהמה שמתה אין שמה דמחיים עליה לאחר מיתה אלא נבילה שמה ולכך אמרינן דאינו בריה והטעם היינו משום דבבשר ודג טמא ושרץ איסורייהו אינו על ידי מעשה אלא כך נאסרו בלא שום מעשה כמו שאמר רחמנא ולפיכך אין איסור שמם מפקיע מעליהם כלל אף לאחר מיתה אבל הכא גבי שור הנסקל ואינך דאיסורייהו בא על ידי מעשה הלכך משתנה שמם לאחר מיתה ובמס' חולין הארכתי : ה] עיין בהשמטות בסוף המסכת : ו] לכולהו הס"ד ומה"ד ואי מהכא אשמועינן דאפילו קדשים נמי מפסדינן ולא תנא ההיא דתמורה הס"ד ומה"ד הוה אמינא הני הוא דמפסדינן משום דאיערוב באיסורי הנאה אבל הנך דתמורה דלא איערוב בהו איסורי הנאה אימא לא ליאסרינהו לכולהו אלא ניבטיל ברובא ויקרבו צריכא הס"ד ומה"ד ופרכינן וניבטלו ברובא : ז] במניינם ומונין אותם למכור במנין שנינו דלא בטלי בהך משנה דחבילי : ח] בהמות נמי : ט] המוסיפין ללוקח יתירה : י] דשבועות דאמרינן וכו' : יא] פריך התם הניחא : יב] משום סתם יינם דרבנן וס"ד דבטל ועוד משום דאשכחן איסור והשאר נמחק : יג] איסורים ולאפוקי מדידיה תנא ליה התם והשתא : יד] צפור בבגד מעשה רוקם : טו] שדרכו ות"ק אמר כל תיבת ואחרים נמחק : טז] שנינו ומסתבר דאותם תיבת ובר נמחק :

תיבת